SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:889

av Lotta Björklund (M)

En flexibel grundskola för fler behöriga elever till nationella program

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att öka flexibiliteten i grundskolans organisation och undervisning, så att både elever som behöver mer stöd och elever som behöver större utmaningar kan undervisas utifrån sina kunskaper och individuella behov, även över årskursgränser, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Alla barn är olika och har rätt till en skola som ger dem möjlighet att utvecklas så långt som möjligt. Barn lär sig i olika takt, har olika styrkor och behöver olika lång tid på sig för att utveckla och befästa sina kunskaper. En elev kan ha lätt för matematik och förstå både abstrakta problem och samband, samtidigt som samma elev behöver både mer tid och stöd för att kunna utveckla sin läs- och skrivförmåga.

Trots att dessa skillnader är väl kända sedan länge så är skolan fortfarande, i stor utsträckning, organiserad utifrån elevernas ålder och vilken årskurs de går i. Det innebär att elever, i huvudsak, förväntas följa klassens undervisningstakt även när deras kunskaper och behov skiljer sig åt. Risken är att vissa elever går vidare utan tillräckliga grundkunskaper, samtidigt som andra elever inte alls får de utmaningar som de behöver.

Skolverkets rapport *Slutbetyg i grundskolan 2026,* visar att var sjätte elev i årskurs 9, inte nådde behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rapporten visade att matematik var det ämne som var vanligast att sakna godkänt betyg i. Rapporten visade också att de elever som fick betyget F i matematik, engelska, svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 9, oftast även hade betyget F redan i årskurs 6. Det sistnämnda ger en stark indikation på att elever som inte når målen i årskurs 6, löper stor risk att, tre år senare, även nå betyget F som slutbetyg i årkurs 9.

Vi vet att undervisning som anpassas efter elevernas aktuella kunskaper gynnar deras lärande. Det bekräftas i den statliga utredningen *Förstärkningsundervisning i skolan* (SOU 2024:94), där det påvisas att flexibel nivågruppering i vissa ämnen kan ha positiva effekter på elevernas kunskapsutveckling. Rapporten visar samtidigt att fasta nivågrupper i stället kan få negativa konsekvenser, särskilt för elever som behöver mer stöd.

Våra nordiska grannländer har utvecklat flexibel undervisning med fokus på elevernas behov och kommit längre än i Sverige. Exempelvis i Danmark så delar skolor in elever i olika undervisningsgrupper just utifrån deras kunskaper och behov, men också över klass- och årskursgränser. Grupperingen är flexibel och omprövas regelbundet, samtidigt som eleverna behåller tillhörigheten till sin ordinarie klass. Undervisningen anpassas därmed både för att ge mer grundläggande stöd till elever som behöver det och samtidigt ge elever som behöver större utmaningar bättre förutsättningar att utvecklas.

En mer flexibel gruppering och undervisning över årskursgränserna i svensk grundskola skulle innebära att elever som behöver mer stöd får möjlighet att nå grundläggande kunskaper i ämnet, samtidigt får elever som redan når kunskapsmålen ges bättre möjligheter att utvecklas vidare och nå ännu längre. Grupperingen bör vara flexibel, på samma sätt som i Danmark, och regelbundet förändras i takt med elevernas utveckling. En sådan förändring skulle också kunna bidra till att fler elever når gymnasiebehörighet och därmed skapas ett minskat behov av gymnasieskolans introduktionsprogram. Det finns därmed skäl att se över möjligheten att införa en mer flexibel och kunskapsanpassad undervisning i grundskolan, exempelvis genom försöksverksamheter med ämnesvis kunskapsgruppering och undervisning över årskursgränser som följs upp och utvärderas vetenskapligt.

Målet ska vara en skola där varje elev ges möjlighet att nå grundläggande kunskaper och samtidigt utvecklas så långt som möjligt. Det är elevernas kunskaper och behov,

inte deras ålder och vilken årskurs de går i som ska vara utgångspunkten för undervisningen där ingen elev ska halka efter och ingen elev ska hållas tillbaka. Men också målsättningen att varje elev som lämnar grundskolan också går vidare till gymnasieskolans nationella program.

Lotta Björklund (M)